

ОМАЖ АКАДЕМИКУ ДИМИТРИЈУ ВУЈОВИЋУ

Поводом четири године од смрти академика Димитрија-Дима Вујовића на Филозофском факултету у Никшићу Одсјек за историју-географију уприличио је 18. маја 1999. г. омаж овом некадашњем члану колектива у присуству најближе родбине, професора и студената.

Мада је професор Вујовић био истакнута личност у просвјетном, културном и политичком животу Црне Горе, послје Другог свјетског рата, ипак је његов највећи допринос управо историјској науци. Научни опус др Дима Вујовића је обиман и разноврстан. Његова библиографија износи 9 књига и преко 300 чланака и других научних прилога. Током свог вишедеценијског научног рада, као редовни члан ЦАНУ, професор Универзитета Црне Горе, члан редакције Историјских записа, председник Савеза историчара Југославије, проф. Вујовић је оставио неизбрисив траг у југословенској историографији, истакао је у име Одсјека за историју и географију проф. др Томислав Жугић.

Још за његовог живота историографско дјело Дима Вујовића постало је предмет историографије о Црној Гори и Југославији, о чему свједочи зборник радова "Научно дјело академика Димитрија Вујовића", којим је ЦАНУ обиљежила 70-годишњицу његовог живота и више од четири деценије научног рада, истакао је академик Миомир Дашић. У зборнику су сабрани радови 11 научника, који су са разних тематских аспеката вредновали историографски опус Димитрија Вујовића. Његово обимно научно дјело може се подијелити у четири тематске области: историја црногорско-француских веза и односа, историја уједињења Црне Горе и Србије и стварање југословенске државе, покушај да се научно сагледа марксистичко одређење и постанак црногорске нације и политичка дјелатност црногорских федералиста, радови везани за раднички и комунистички покрет. У научном интересовању проф. Вујовића доминантне су биле двије тематске области: Уједињење Црне Горе и Србије 1918. и стварање Југославије и Односи Црне Горе и Француске до краја Првог свјетског рата. Вујовић је наш најбољи познавалац веза и сарадње Црне Горе и Француске током друге половине XIX и почетком XX вијека. Он је једини црногорски историчар који је током свог вишегодишњег боравка у Француској зналачки проучавао француско-црногорске односе. Из те тематике треба издвојити његову књигу "Црна Гора и Француска 1860-

1914", а остала му је незавршена књига "Француска и црногорско питање 1916-1920" којом је настојао показати колики је значај имала Француска у односу на свеукупну политику Црне Горе, закључио је акад. Дашић.

О југословенству у научном дјелу Димитрија Вујовића говорио је академик Зоран Лакић. Он је истакао сложеност и актуелност ове теме у данашњим условима и неопходну суптилност у њеном научном обликовању. Подсјетио је да се академик Димо Вујовић овом темом бавио у дужем временском периоду и да је написао доста текстова и посебних издања, која чине основу наше историографије у овој области и која се мора консултовати када је год ријеч о југословенству уопште и посебно о југословенству у Црној Гори. Апострофирао је Вујовићева посебна издања, као што су "Уједињење Црне Горе и Србије 1918" и "Подгоричка скупштина 1918. године". О овој теми чуо се научни суд Дима Вујовића и на научним трибинама и другим научним скуповима. На крају свог излагања академик Лакић је цитирао јасну мисао Дима Вујовића из интервјуа који је дао подгоричкој "Побједи" непосредно уочи изненадне смрти: "... Није требало много чекати па да се види шта су све југословенски народи изгубили нестанком заједничке државе ... национални и територијални опстанак мањих држава, несталих разбијањем Југославије, угрожен (је) јер је нестало снажне заштите заједничке југословенске државе. Иако се у пропагандама тих новонасталих државица - југословенство назива најружнијим именима и представља као синоним зла, несреће, напетка, као нешто што је мрачније и од фашизма, ипак преко 150 година југословенске идеје и 70 година југословенске државе, нијесу остали без трага и није их могуће потпуно избрисати из свијести и сјећања народа. Познато је да је југословенско стабло могуће сасјећи и оборити али остају многи коријени из којих ће изнићи ново стабло, вјероватно не онакво какво је било јуче, али ипак југословенско, које ће можда бити животије, него оно које је већ постојало, јер ће последице свега овога искуства бити паметније и брижније гајено. Ипак нека врста југословенства је наша будућност".

Проф. др Бранислав Ковачевић је исцрпно анализирао посљедње дјело које је за живота објавио академик Димитрије - Димо Вујовић "Француски масони и југословенско питање 1914-1918. године". И ово питање је сагледано у ширем контексту француско-југословенских односа, у чему је академик Димо Вујовић био врстан специјалиста, али и с аспекта доприноса француских масона стварању југословенске државе, 1918. године, који је неспоран и значајан. Проф. др Бранислав Ковачевић је, такође, упознао присутне са дјелатношћу масона уопште и посебно на нашим просторима.

Омаж академику Димитрију-Диму Вујовићу, некадашњем професору Филозофског факултета у Никшићу, био је заиста дужно и дивно подсећање на овог научника - историчара који је извео бројне генерације студената. Његово научно дјело темељно је уграђено у нашу историографију, па му се зато често враћају и његове колеге и његови студенти.

Мр Нада ТОМОВИЋ